לג: יש בקדשי מזבח פרק שביעי תמורה

בעלי מומין יפדו ולא היו בכלל העמדה תיובתא דרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן כו' תיובתא דרשב"ל ר"ל דפליג ר"ש ותקדק רש"י דבריתא קמייתא נמי נימא הכי ומאי אולמיה דהאי בתרייתא ור"ל דלא דמי דהא תקמייתא ליכא למימר הכי דאם בעלי מומין דת"ק מיירי שהוממו אחר הקדשן ובקדשי מזבח (a) סברא הוא לומר דר' שמעון דקאמר במילתיה אחד קדשי מזבח (b) יפדו בעלי מומין דתנא קמא מיירי שהוממו אחר שהוקדשו אבל בהך בתרייתא דר"ש לא מיירי במילתיה כלל בקדשי מזבח (c) ובאחד מילתיה הוא דרבנן דאמר אבל בקדשי מזבח בעלי מומין יפדו מיירי שפיר בשקדם הקדשן ור"ש פליג עליהו (d) אבל לכן שנה התנא למילתיה משום דבמילתיה לא הזכיר כלל קדשי מזבח:

כללו מה אומר בקדשי מזבח:

כדתניא כל הקדשים שנולדו בהן מום ושחטן ר"מ אומר יקברו. מיירי בקדשי מזבח דסבר היו בכלל העמדה כר"ש ולרבי יוחנן אפי' כרבנן ואבל"ל דפ"ל לא היו בכלל העמדה לרשב"ל נימא שפיר דהוא רבנן דתמרי' דאמר דקדשי ב"ה היו קדשי מזבח לא היו אלא לרבי יוחנן דאמר בין לרבנן בין לר"ש קדשי מזבח היו אלו מיעוטו רבנן דהכא ולילא למימר שקדם מומן להקדשן ופליגי בפלוגתא דתנא דבי לי דלעיל דבסוף פרק הנהנה מן ההקדש (מעילה יט:) גרים בהדיא קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין וענבר ושחטן (e) ר"מ אומר יקברו ואבל"ל יפדו ובפסחים כתוב (f) ר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם נימא מיהו תיובתא דר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהכא לחוד ורבנן דהתם לחוד (g) מהכ' דהכא לחוד מיהו (h) מהכ' לילא לחוד דבמתי דמיירי בקדשי ב"ה ואבמים היינו ר"ש אבל קדם הנהנה בתמעילה (נז"ס) תניא קדשי מזבח תמימים רבי אומר יקברו ואבל"ל יפדו ומהכא ולא לילא לבעלי דרבנן דהכא לחוד ולא לחוד ולא לאמור לר' יוחנן לאמר לו לומר כן דב' מחלוקות (i) נימא דרבנן דהכא כרבנן דהתם קדשי מזבח לא היו ר"ל דמתמי' קדש דמדקאמר ר"ש דקדשי ב"ה אם מתו יפדו מדאלעזר לפרושי ב"ה מכלל דת"ק מיירי בהן כדפירש (j) כל הסוגיא בספרים:

משום דחזו להקרבה. וקשיא דא"כ מאי קאמר בפ"ק דשבועות (דף יח:) בני פרה שנשחטה תפדה (k) (ופריך) הא בעי העמדה כו' ומוקי לה כר"ש דאמר קדשי ב"ה לא היו ומה בכך הא תמימים היא ומקבר מיבעי ליה לר"ש (l) פדיון דבכור דולאי כשהקדיש קדשי ב"ה תמימים עבר בכל תקדישו ושינה בהן להקדיש אלא כמלוהו דמלות תמימים למזבח דין הוא לקונכן כשמתו אבל פרה אלא שאינה בעומדה תפדה (m) (למה נקט אותה עוד ר"ל דולאי תמימים לנדר הבית שעומדין למזבח יש לנו (n) להאמיר לאמרת מזבח): **אלו** הן הנשרפין עולה ובאלא הבדם. נרין עיון בעלמא בכללא הכרם דהא כתיבי בן מקדש המלאה (o) בן מוקד אם אלא עולה נרין עיון עשמא מאי בשרפה ופי' רש"י משום לאומקא לכלאי הכרם:

(a) דמזבח: **לרבי יוחנן דמומים לה בכבול מום מעיקרו.** ואמר משום הכי לא פליג ר"ש עלה אלמא דכ"ע בעל מום מעיקרו לא בעי העמדה והערכה והתנן כו' דבשלמא לר"ל ליכא לאקשויי דהוא מוקים לה בתם ונעשה בעל מום לאחר הקדש ואיכא למימר דבעל מום מעיקרו הוי כהקדש ב"ה דאע"ג דלמזבח אקדשיה אפ"ה כבקר הבית דמי דלא קדיש אלא לדמי והוי בהעמדה והערכה לרבנן אלא לר' יוחנן קשיא: **ובמתנות.** זרוע לחיים וקיבה: **ליגוז וליעבד.** לאחר פדיונן יז): **ולדן** (a) **וחלבן מותר.** אפילו מיעבר קודם פדיונן ואימילד לאחר פדיונן: **ואמר רבינו** (b). עלה בפרק שני דבכורות (יד:) הא דתנן יפדו זו דברי ר"ש דאמר קדשי ב"ה אם מתו יפדו ואבל בעל מום מעיקרו בקדש בקר הבית משיב ליה אכל בכמכים כו': (c) הך דהכא, ל"ק, (d) הך דהכא, ל"ק, (e) ל"ל, (f) ל"ל, (g) דלמה נקבה לומה ועוד יש כו', ל"ק, (h) ר"ש"ק מ"ת, (i) לבתמיד כמו בקדשי מזבח, ל"ק, (j) [קמיש] ט: מולין קטו.), (k) ל"ל דהתום' גרסי להדיא בתמני הבפרסין אפרן מומר וקן נלמה מדבני תום' לקמן ל"ה ובספרים עין ר"ש"ק.

שיטה מקובצת

(a) כדתניא ס"א קדשי מזבח חכמים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטו ר"מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו מדר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם ניפא תהרי תיובתא דר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהתם לחוד ורבנן דהכא לחוד: (b) משום. ס"א הואיל וחזו למזבח עביד בהו רבנן פעלה ל"א משום דחזי להקרבה: (c) לה לרבא לר' יוחנן: (d) מעיקרו דכר"ש סבירא להו הכי דבעל מום: (e) והערכה ל"א לר"י דאמר אותה למעוטי בעל מום מעיקרו דלא בני העמדה והערכה ולא יכו': (f) פתיבה דאמר עד תיבות אבל חכמים אומרים נרשם בחצי לבנה: (g) לא היו בס"ר אלא מיתמר ליה דו דברי ר"ש ומחלוקתו משום דקתני סיפא אבל קדם הקדשן לא מומן או מום עובר להקדשן ונפדו פטורין מבכורה ומן המתנות ואין יוצאין לחולין ליגוז וליעבד ולדן וחלבן אסורין לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ חייב ועושין תמורה ואם מתו יפדו ואמאי יקברו הוא רב סבר לה כרשב"ל דאמר לרבנן קדשי בדה"ב הוי בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו ומשום הכי לא מיתמר זו דברי ר"ש ומחלוקתו דאיבעית אימא רב כר"ש כו': (h) תני זו דברי ר"ש ומחלוקתו תיבות אימא הכי נמי נמחק: (i) קדשים שהמילו (אות ה' נמחק) עיי תוס' זבחים (דף ט"ז ע"ב) ד"ה ומוציא: (j) שמעון. תוס' נדה דף מ"א: (k) ומרליקין. פסחים דף ל"ג ע"ב: (l) פדיון וקאמר יפדו אות ד' נמחק: (m) עבוד בהו מעלה אות ל' נמחק: (n) פדיונן ואע"ג דשאר קדשים שקדם הקדש למומן אסורין בגיזה ובעבודה לאחר פדיה: והלבן מותר. לאחר פדיה ולא קרינא ביה בשר ולא חלב ולא קדשי קדושת הגוף אלא קדושת דמים וכיון שנפדו מקנו לקדושתן: (o) נמי מותר תיבה וחלבן נמחק: (p) רב יהודה אמר רב עלה: (q) כו' הס"ד ומה"ד תנא דבי לוי הא דאמרינן לעיל הכל היו בכלל העמדה והערכה: הס"ד ומה"ד ר"ש ומחלוקתו: (r) נמי סבירא להו דבעל תיבה אוקמה נמחק: (s) ההיא איבא לאוקמה תיבה מצי ל"ש: (t) הנפלים הפילה שליא. (u) ניגרו הס"ד ומה"ד ושור הנסקל דאסור בהנאה דכתיב לא תעלה נקי וכו': הס"ד ומה"ד השור ועגלה ערופה כתיב שם ועדפו שם תהא קבורתה: הס"ד ומה"ד תצורר מצורע דשוחטין על פני המים אבל משולחת לא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה: הס"ד ומה"ד ושיער נזיר נמי נשרפין תחת הדור של שלמים: הס"ד ומה"ד תמיר שור חמור כתיב ודרשה נמי לה דאסור בהנאה מגבלה ערופה: הס"ד ומה"ד בשר בחלב דתחיכה בשר שנתבשלה בחלב אסורה בהנאה בפ' כל הבשר: הס"ד ומה"ד חולין: (v) אם היא דהקדש בדה"ב כיון דאין קדושת מזבח חלה עלה כחולין היא א"נ אם חולין היא וקמ"ל דאע"ג דליכא: (w) מבלאים נמרי אות ה' נמחק: (x) מזבח ואחר כו' בעלי מומין יפדו מיתיתם באותן קדשי מזבח בעלי מומין

מסורת הש"ס

(a) [לעיל נא. יש"נ, (b) [מנחות קח. מוספתא תמורה פ"א ה"ו], (c) [כתובות יד. [חולין קנ. לעיל י"ב], (d) [כתובות יד.], (e) [עיתוס' פב. יש"נ], (f) [כתובות טו:], (g) [בר' חוס' ע"ז סב: ד"ה ולקבריטיון], (h) [בר' חוס' מנח' מיר מה: ד"ה רבי מאיר ותוד' שם ד"ה מאלו], (i) קדושין נח. מולין קט., (j) [עתוס' פסחים כ: ד"ה ולאי דעתוס' שבת כה. ד"ה קן], (k) עיין רש"ק, (l) כ"ל וקמ"ל לעמ"ג לליכא למיגזר וכו' ל"ק, (m) [מגדנר יח. ודנשה זו בשנת הה.], (n) לון לבכרת הוא לומר ל"ק, (o) בר' ל"ק בהן מלמא דרבנן כו', (p) בר' ל"ק ולכך שנה התנא למילתיה ולא הזכיר כלל במילתיה קדשי וכו', (q) ובספרים שלפנינו רבי אומר ל"ק, (r) הך דהכא, ל"ק, (s) ל"ק, (t) ל"ק, (u) דלמה נקבה לומה ועוד יש כו', ל"ק, (v) רש"ק מ"ת, (w) לבתמיד כמו בקדשי מזבח, ל"ק, (x) [קמיש] ט: מולין קטו.), (y) ל"ל דהתום' גרסי להדיא בתמני הבפרסין אפרן מומר וקן נלמה מדבני תום' לקמן ל"ה ובספרים עין רש"ק.

הגהות הב"ח

(a) בשבטנה ותמומה מתמה ובכלאי הכרם והערלה שם: (b) רש"י ד"ה משום וכו' בתמימים דחזו למזבח: (c) ר"ה ומחלוקתו וכו' והערכה ומשנני לתמי לא כ"ל והד"ח:

גליון הש"ס

מתני' קדשים שהמילה. עיין נדה דף מא ע"א תוס' ד"ה קפנר:

הגהות הגר"א

[א] נמ' רבה. ל"ל נרמה: [ב] שם לרי"י דמוקים מ' ולא פרק דקאמר לעיל בהדיא ר"ל דפתם נמתמ' קא"ל ועוד ל"ל ד"ה קאי מר"י ור"ל ולר"ש דוקא דבע"מ מעיקרו בקדש כ"ה דמי כמ"ש רש"י: [ג] שם משום דרב ס"ל מ' ורישא מ' ל"ל דלא יכול לתרץ כיון דע"ל ע"ל לא מוקים לברייתא בע"מ מעיקרו רק שמתרץ לאמת דאף דאיכא מעיקרו לא הוי כמלל הע"מ ומשום הערכה:

רבינו גרשום

לך ר"ל הני בסיפא בקדשי מזבח [כין תמימי וכין בע"מ יקברו] הואיל וחזו למזבח ע"י שדייה. עבדו בהו מעלה הוסרא דיקברו דהא אינן יוצאין מידי מובח: שמעת מינה פדיון את הקדשים להאכילן לכלבים דהא כיון דמתו ופריק להו לא חזו אלא לכלבים: אלא הכא במאי עסקינן. בגוי שעבר ושחטן קודם שדייה דהשתא כי פריק להו חזו למיכלנהו: וכדתניא כו' וחכ"א יפדו. מדר' מאיר כו' שמעון דאמר קדשי מזבח הוי דיקבו: רבנן דהכא דאמרי יפדו כרבנן דהתם דלעיל אליבא דר' שמעון בן לקיש דאמר קדשי מזבח לא הוי דיפדו: (ל) ניפא תיובתא תיובתא כו'. זו דברי ר' שמעון דאמר קדשי בקר הבית אם מתו יפדו דלא הוי בכלל העמדה והערכה מיהו קדשי שקדם מומן (בקדש) את הקדשן אע"ג דקדשי מזבח ניהו כיון דלא חל עליהן הקדש נמור למזבח הלכך דינייהו כקדשי בקר הבית דאם מתו יפדו דלא הוי בכלל העמדה והערכה: אבל חכ"א. הכל הוי בכלל (והעמדה והערכה) אפי' קדשי בקר הבית אפי' בעל מום מעיקרו, וקשיא לרי' יוחנן דאמר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דלא הוי דקס"ד דהא חכמים היינו רבנן דפליגי אדר' שמעון: א"ל לא. מאן חכמים תנא דבי לוי אבל רבנן דבפלוגתא דר' שמעון בבעלי מומין מעיקרא כר' שמעון סבירא להו: אי הכי זו דברי ר' שמעון. (ומחלוקתו מיבעי למימר לרב א"ל רבא רב כריש לקיש סבירא ליה דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מחוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדשן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מזבח לא הוי אמאי יקברו הלכך לא פיתמי ליה זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו. אבל כר' שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר' יוחנן בין ר"ל פליגי דלר' שמעון קדשי מזבח הוי הלכך כי קדם הקדשן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדשן מודה ר"ש ולא הוי בכלל העמדה והערכה (ומ"ש אפי' חיסא סבר לה רב כרבי יוחנן דאמר דלרבנן אחד זה ואחד זה הוי ומדרבי בבעל מום מעיקרא דלא הוי: ודקא קשיא לך א"כ ריש"א ומדרבי בבעל מום מעיקרא דלא הוי: **מתני' אלו הן הנקברין.** דכל הני אסורי בהנאה: ר' שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו. דדינו בקדשים שנשחטו חוץ למקומן מה הגך ישרפו דשינה דרבן אף חולין דשינה דרבן ישרפו. וקדשים שנשחטו חוץ למקומן מגלן דכתיב וכל חטאת אשר יובא את דמה ובו' לימד דכל ששינה מקומו דישרוף

מסורת הש"ס

(a) ניכסת דכיון היא ס"מ כפע"מ מאן מות ה.

מוסף רש"י

המתפיס תמימים. כהמה תמימה (מנחות קא.). **אלא למזבח.** שימכרו לגרמי קרבנות (שם). **בל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן.** שהיה לסם מום קבוע והקדשן לאמרו דמעיקרו קרבן למזבח ולהבית מדמיסם קרבן למזבח (בכורות יד.) כדי הן כמקדים עצים וחמרים לדמיסם ואין בהן קדושת הגוף ואם נפדו כדי הן כמולין גמורים (חולין קל.). **חייבין בבכורה.** אם נקבות הן ולאחר פדיונן ניכרו (לעיל י.) אם יולדו בכור הרי הוא קדוש, וכל זמן שלא נפדו הרי הן כמולין גמורים (חולין קל.). **קבר אלי תנא קדושה דמים מדמה מן הכסורה.** לאחר קדושה אלה על קדושה (חולין קל.). **ובמתנות.** זרוע ולחיים וקיבה כמולין גמורים (בכורות יד.). **ויצאין לחולין.** כפדיון גמרי. **ליגוז וליעבד.** שמותרין בגיזה ועבודה לאחר פדיונן כאילו וקדם מום קבוע להקדשן. **ולדן וחלבן מותר.** לאחר פדיון כאילו וקדם מום קבוע הגוף (לעיל י.) מה שאין בן בקדם מום קבוע (חולין שם). **והשוחטן בחוץ פטור.** אפילו הרי מומן קל כגון דוקן שבעין. **ולבני קדשים** מיתייב דלאחר פדיון אינו אלא עליהן מתחילה קדושה כל כך (בכורות יד.) **ואלו נקדם הקדשן את מומן הרי מתינתן לקמן** (חולין שם). **ומתים** מתו גזרו אלא מתלוקת בדין חולין שנשחטו בעזרה. **שהשו חכמים** הבריהן בכל מקום, אלא שקפקתי בהן (חולין שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com